AITZINA **Editorea:** Fermin Munarriz. **Koordinatzailea:** Mariasun Monzón. **Aholkularia:** Iñaki Egaña **Diseñatzailea:** Juan Luis Napal
Helbidea: Rincón de la Aduana, 18 behea. 31001 Iruñea. **Tlfnoa.** 948-21 99 99 **Faxa:** 948-212329. **E-mail:** 7k@sendanet.es.

Norantza

Jose Mari Irigoien
Getariako Kofradiako Lehendakaria

«Foronda Euskal Herriko arrantza-portu nagusia da»

Jose Mari Irigoienek 18 urte darama Getariako Kofradian. Orain dela hamabost egun lonja berri bat inauguratu zuten herrian. Eraikin honekin Irigoien harro sentitzen da, Euskal Herria, berriro ere, aitzindari bihurtu baita, horrelako lonjarik Estatu mailan ez dago eta.

Karmele Elizaran

Euskal Herrian dagoen lehiarekin kezkatuta dago, eta arrantzako zein nekazaritzako muga guztiak irekita daudela eta kanpoko produktuekin lehiatu ezin dutela adierazten du.

Zein berezitasun du lonja honek?
Pioneroak garela esaten dugunean, lonja errefrigeratu bat eraikitzen lehendabizikoak izan garela esan nahi dugu. Itsasotik etortzen den arrain hotza lonjara pasatzen da hotzik galdu gabe.

Nolako abantailak ditu?
Kalitate aldetik, arraina hobea izango da, eta, sanitate aldetik, Europako arauak ehunetik ehunean beteko ditu, horrela exigitzen dutelako.

Nola bururatu zitzaizuen horrelako eraikina Getarian egitea?
Konturatu ginen lanean gaizki ari ginela. Arrain ona ekartzen genuen, baina lehorrean instalazio txarrak genituen. Iparraldera joan ginen antzeko eraikinak ikustera eta Saint Guilles-eraino iritsi ginen. Hantxe ikusi genuen guri komeni zitzaigun eredua. Handik hartutako ideiak hemen aplikatu ditugu.

Zein egoeratan dago arrantza Euskal Herrian?
Arrantza Euskal Herrian, beste hainbat lekutan bezala, behera doa. Alde batetik, arraina itsasoan gutxitu da, eta, bestetik, kanpoko arrain asko sartzen da Euskal Herrira.

Hainbeste arrain ekartzen al da kanpotik?
Gaur egun Euskal herriko arrantza-porturik handiena, nagusia, Foronda aireportua da. Eusko Jaurlaritzak ere aitortzen du hau, baina... Iristen den arraina, gure ustez, kalitate baxuagokoa da; ez freskua ez delako, baizik eta zapore diferentea duelako.

Gure kostako legatza ezin da alderatu Txile edo hegoaldeko Afrikako legatzarekin. Oso desberdinak dira, baina merkatu handietan saltu dira eta izugarrizko lehia egiten digute.

Lehen esan duzu Europako arauak bete behar dituzuela. Eta inportazioko arrainak betetzen al du?
Hori da gure kezka. Administrazioarekin behin baino gehiagotan aritu gara berban. Foronda, sanitate aldetik, nork kontrolatzen duen galdetzen dugu behin eta berriro. Zer edo zer gertatu arte, hemen ez da ezer ere egingo. Guk betetzen ditugun neurriak, kanpoko arrainak bete beharko luke, baina... transferentzia asuntoarekin topo egiten dutela esaten digute. Foronda *zer da, espainola, euskalduna*? Galdera ona, ezta? Gure ustez, Eusko Jaurlaritzak gehiago hartu beharko luke esku, baina ez du egiten.

Nolako etorkizuna ikusten duzue?
Azken urteotan itsasoko errekurtsoak gutxitu dira. Agian, garai batean gehiegi harrapatu delako eta itsasoari errekuperatzeko denborarik eman ez zaiolako, itsasoa gaizki dago. Baxurako arrantzaleok bolantak gelditzeko eskatzen dugu. Horrela, hegaluzea gure kostara etor daiteke berriro. Antxoarekin, berriz, kezkatuta gaude, frantsesak harrapatzen hasi baitira. Hala eta guztiz, gure arrainak errespetatzeko eskatzen dugu, hau da, antxoa, hegaluzea, berdela eta txitxarroa, arrantzale euskaldunen etorkizuna hortik pasa beharko baitu.

Guk ezin dugu lehiatu kanpoko arrainarekin. Badirudi, baserritarrentzat eta guretzat muga eta ate guztiak zabalik daudela: edozein herrialdeetako produktuak sartzeko eta saltzeko baimena dago.

Arazo larria da eta Eusko Jaurlaritzak kontrolatu egin beharko luke. Etorkizuna, hortaz, beltza.

Karlos Corbella

Zirtoka

Txillardegi

Damutuak eta balkandarketak

Zahartzeak alderdi txar asko dauka. Alde txar gehiegi. Baina alde on bat badu: Kondaira - liburuetara jo behar izan gabe ere, gazteek kostata ikasi behar izaten dituzten gertakarien gorabeherak, zaharrok geure oroitzapenetan topatzea.

Jean Pierre Chevénement-en historia da horietako bat. Ni orain dela urte mordoska bat, Franco-rengandik ihesi, Frantziara iritsi nintzenean, Ezker Sozialista berrian Europan zer "egosten" ari zen *jakiteko* gogo bizia *nuen. Eta* ezkerreko aldizkarietan bilatu nuen, baita aspaldiko hartan Frantzian (edo Belgikan beranduago) bizi ziren anti-frankisten artean ere.

Izen asko aipatzen zen han eta hemen. Eta "ezker" aldetik sozialismoa "eraberritu" nahi zutenen artean, intelektual gazte bat agertzen zen gailen; bere taldea, bere aldizkariak eta guzti. Chevénement zeritzon. Gero, beste asko eta asko bezala, damutu egin zen. Eta eskuinetara jo zuen, gero eta lotsagabekiago, azkenean fazisten artean "eroso" senditu arte. Hizkera episkopaleko Mayor Oreja-rekin bat egin arteraino, adibidez.

Etnien errespetuaren gainean eraikitako Europa, adibidez, "balkanizazioa" ekarriko ligukeela esan du egun hauetan. Nahiz Milosevic-en jokabide "irmoa! guztiz txalogarri iruditu.

Baina Kosovar musulman narratx horiekin, nora goaz? Ezin irentsi. Egura! Balkanizazioak turbante eta Mahoma dakazkiote burura. Ez zen besterik falta: ça alors, jamais!

Baina Suitza eta Austria federalak, hurrenez hurren 36.000$ eta 20.000$-tako "per capita" errentak dituztelarik, ez dute batere itxura txarrik erakusten. Analfabetismo tasa %0 dute, esate baterako. Eta Insbruck, Salzburg, Wien, hiri kilikagarri zaizkigu. Naturaren edertasuna ere alde baitute, gure ametsa bihurtuz.

Chevénementek eta M. Orejak, ordea, ezetz eta ezetz. Paponen demokrazia nahiago dutela. «Cara al Sol» doinuan oratutako Demokrazia batua.

Don Francisco jeneralaren "organiko" hura, zehatzago hitz eginda.

Aitzindariak